

איש לרעהו

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
פגדולי ישראל,
על מדות טובות
שפביאות
לאהבת הזולת,
הנלפדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש כח כסלו - הנוכה תשס"ח שבת - ירושלים 4:00 תל-אביב 4:14 חיפה 4:03 מוצ"ש - ירושלים 5:15 תל-אביב 5:16 חיפה 5:14

פרשת מקץ

ענוה וביטול עצמי

לנהוג בענוה עם הזולת מתוך הכרה כי כל המעלות שיש לאדם אינם מזכותו אלא ממתנת השי"ת!

נלמד מהפסוק: "ויען יוסף את פרעה בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה" (פרק מא"טז).

וכתב רש"י: "בלעדי" - אין החכמה משלי אלא האלקים יענה, יתן עניה בפי לשלום פרעה. עכ"ל. ואמרו חז"ל בשביל שתלה הגדולה בבעליה בלשון "בלעדי" בו בלשון עלה לגדולה - "ובלעדך לא ירים איש את ידו ואת רגלו".

על הפסוק "נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו" דורשת הגמרא (ר"ה יז). "לשארית נחלתו" ולא לכל נחלתו - למי שמשים עצמו כשיריים [כלומר: כשם ששיריים אינם נחשבים, כך אותו אדם אינו מחשיב עצמו בעיניו וממילא אינו מתגאה (עפ"י רש"י סנהדרין קיא:)] לאדם אשר כזה מבטיחים חז"ל שהקב"ה נושא עוון ועובר על פשע. עוד מבטיחים חז"ל (שם): כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו. האם יש קשר בין שתי הבטחות אלו?

מפרש ומבהיר לנו זאת רבינו יוסף חיים מבגדאד זצ"ל (בספרו **בן יהודע**) עפ"י פירושו של המגיד מדובנא: ישנם שני סוגי אנשים המעבירים על המדות ומוחלים מיד על פשעי הזולת כלפיהם. יש שעושה כן כדי שתצמח לו טובה מכך, שכשם שהוא העביר על פשעי חברו, כך הקב"ה יעביר על פשעיו שלו, מדה כנגד מדה.

אכן, יש שעובר על פשע חברו, מפני שהוא עניו ומפני שהוא נבזה ונמאס בעיני עצמו, ועל כן לא יראה ולא יחשיב כבזיון את מה שחברו פגע בו בדברי עלבון. וכלשון הכתוב (תהלים טו"ד) "נבזה בעיניו נמאס" כלומר: כשתתבזה מדברי אחרים, בעיני עצמו הוא "נמאס" יותר מן הבזיון שביזוהו. על כן אינו מקפיד על מה שחטא חברו כנגדו בדברים.

עפ"י, מבאר הבן יהודע, כי חז"ל באים ללמדנו: אימתי המעביר על פשעי חברו גם הקב"ה יעביר על פשעיו, רק כאשר אותו אדם לא מקפיד על פשעי חברו מפני "שמשים עצמו כשיריים" היינו שהוא נבזה ומאוס בעיני עצמו כמו השיריים שמשמין בקערה אחר אכילה שהם נמאסין בעיני בני אדם, כך הוא נמאס בעיני עצמו ועל כן אינו מקפיד על בזיון שביזוהו חברו. רק לאדם כזה עובר גם הקב"ה על פשעיו. אבל מי שעובר על פשעי חברו רק כדי להרויח שגם הקב"ה יעביר על פשעיו, הוא לא יזכה לכך.

פירוש נוסף כותב הבן יהודע: לכאורה, אדם שהוא באמת מלא תורה ומצוות, איך יוכל להיות שפל ועניו ביחס לפחותים ממנו? אלא בזאת יוכל להיות שפל, כאשר יחשוב שכבר בא בגלגול בעולם הזה כמה פעמים ומי יודע כמה חטא בגלגולים קודמים. ואף שעתה באמת הוא מלא בתורה ומצוות, אך מי יודע אם אלו יספיקו להשלים חסרון הגלגולים שקדמו. זו כוונת חז"ל: "למי שמשים עצמו כשיריים". כלומר: שישים עצמו כשיריון של גילגולים קודמים וזוהי יהיה שפל באמת.

ענוה מהתחלה ועד הסוף

בתוך דברי ההספד שנשא הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל על הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל (בכסליו תשי"ד) עמד על ענוותנותו המופלגה של רבי איסר זלמן, וכך אמר (בלשון כאילו מדבר אל הנפטר):

"**אמנם** הייתם טוענים תמיד כי לא מגיע לכם כלום עבור הענוה הנפלאה שלכם כי כך נולדתם, ואין לשבח אדם במה שלא עמל עליו... אבל, רבי איסר זלמן! אני אומר לכם: יש הרבה אנשים בעולם, שבטבעם נולדו ענוים, ולבסוף עזבו את העולם כשהם בעלי גאווה מופלגים... ואילו אתם הייתם בשיא של הענוה כל ימי חייכם, הלא סימן הוא שהרבה התייגעתם על זה, כי בלי יגיעה מאבדים את המדות הטובות שנולדים עמהן..."
פניני רבינו יחזקאל

משים עצמו כשיריים

היה הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי - **הסטיפלער** זצ"ל מתאוונן בענוותנותו כי אנשים קוראים בספורי צדיקים על מופתים ופלאות ואחר כך באים אליו בתקוות שוא... הוא אמר שלא יתכן שכל כך הרבה אנשים באים להתברך מפיו, כי מי הוא ומה ערך לתפלתו, ולבטח זהו קומץ אנשים שבאים וחוזרים ובאים כמה פעמים ביום... מטעם זה היה קורה לפעמים שצעק על אנשים "כבר הייתם כאן"... בהיותו בטוח שחוזרים ובאים...
תולדות יעקב

העלוך השבוע מוקדש לעילי נשמת

מרת יטל בת ר' קלונימוס ע"ה

נלב"ע ב' טבת

לחמול על הזולת ולסייע לו בכל הדברים שנוקק להם!

נלמד מהפסוק: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם... יעשה פרעה ויפקד פקידים... ויקבצו את כל אוכל... והיה האוכל לפקדון" (פרק מא-לג, לו)

מדוע נזקק יוסף לעוץ עיצות לפרעה, והרי לא נתבקש על כך? אלא לומדים אנו מכאן שכאשר ישנה בלבו של אדם חמלה על הזולת, אינו ממתין שיבקשו ממנו לעזור. הרגשתו בצערו של הזולת מדרבנת אותו ומאיצה בו לשאת בעול עמו ולעשות כל שביכולתו לסייע לזולתו. וכפי שכתב הראב"ם ז"ל (בשם ר' אברהם החסיד): החמלה והרחמנות של יוסף על העם, היא שהניעה אותו לתקן תקנה של חסד עליהם בצרה שהם עומדים לפניו. לפי שחשש יוסף שמא לא יתעוררו פרעה ושריו לדבר זה ועל ידי כן יאבד העם.

בספר "חכמה ומוסר" כותב הסבא מקלם יסוד גדול בחיוב עשיית חסד עם הזולת ואלו דבריו: לכאורה, אחר שידוע וברור לנו כי הענינים הגשמיים והגופניים של האדם הם הבל ותוהו אין בהם מועיל, ועיקר התכלית היא עניני הנפש הרוחניים, הרי היה מן הראוי שלא תהיה השאיפה להטיב עם הזולת בענינים גופניים, ארציים, אלא רק להטיב עמו בעניני נצח המועילים לנפש של אדם.

ואולם, אם נתבונן באזהרות התורה נוכח כי ההפך הוא הנכון... התורה מצוה יותר ומזהירה יותר להטיב עם הצד הגופני של האדם. יותר מאשר עם נפשו. שכן התורה מזהירה כמה וכמה פעמים לגמול חסד ולהחיות העניים ולעשות צדקה עם הבריות, ואילו להטיב עם נפש הזולת כתוב רק פעם אחת "הוכח תוכיח".

מדוע באמת דורשת התורה מן האדם - כלפי זולתו - יותר באשר לצד הגשמי, מאשר הצד הרוחני? משום שעל נפש הזולת ישנם "מרחמים" רבים. כי אין האדם מרגיש שזה "על חשבוננו", ואין עינו צרה להלעיט את השני בדבר שאין הוא ממשי אצלו, שכן רחוק הוא מההרגש של עולם הבא. ומה כבר יפסיד אדם אם יעניק רוחניות לחברו. מה שאין כן בתענוגי הגוף שהוא מרגיש בטעמם הערב, אין הוא רודף כל כך להלעיט לזולתו בדברים שנפשו של אדם מחמתן בטבע - בממון ובסבר פנים יפות.

וכמו שמצינו בהלל הזקן שטרח להטיב עם הזולת בצד הגשמי - שרץ שלשה מילין לפני עני בן טובים לפי שהיה רגיל בכך, כמסופר בגמרא (כתובות סז:), ולא כאותם אנשים שמוכנים להלעיט את הזולת בדברים השייכים לעולם הבא.

סיכומו של דבר: למי ראוי ונאה להטיב עם הזולת בעניני רוחניות? רק לאותו אדם שרוצה להטיב עמו בעניני הגוף, שבזה מראה שדורש טובתו באמת ובתמים, כי בזה מקריב מהנאותיו שלו עצמו. אך אדם שדואג לרוחניותו של הזולת, ולגשמיות של עצמו, אות הוא שאינו חפץ באמת בטובתו של חברו.

שרו של עשיו או מלאך גבריאל

אדם עשיר הגיע להתברך מפי בעל ה"דברי חיים" מצאנז, הוא נשאל לשלומו של חולה המתגורר בשכנותו. מה מצב בריאותו וממה מתפרנס הוא בחוליו.

"איני יודע" - השיב העשיר - "כל היום טרוד אני בעסקי. וכשיש שעה פנויה, עולה אני לבית המדרש ללמוד. הן חייב האדם לדאוג גם לרוחניותו!"

"ודאי" - הסכים עמו הרבי - "אך אם מנצל אתה כל שעה פנויה ללימוד, בר אוריין אתה. ודאי תדע להשיב על השאלה: על הפסוק "ויאבק איש עמו עד עלות השחר" (בראשית לב-כב) פירש רש"י: זה שרו של עשו. ואילו ביוסף, על הפסוק "וימצאהו איש והנה תועה בשדה" (שם לז-טו) כתב רש"י שהיה זה מלאך גבריאל. הרי בשני הפסוקים כתוב "איש" ומהיכן למד רש"י שכאן הוא "מלאך" ושם "שטן"? שתק העשיר.

השיב הרבי: הנני ואומר לך. אצל יוסף, פגשו איש תועה בשדה והתענין וביקש לעזור. והורה לו את הדרך. סימן שמלאך קדוש הוא. אבל אצל יעקב נאבק עמו עד עלות השחר. וכאשר יעקב ביקש שיברכו, התנצל: "שלחני כי עלה השחר" - הגיע זמני לומר שירה - אין לו פנאי לברך יהודי, משום שעסוק הוא בהתעלותו. יצור כזה, שרו של עשיו הוא..."

ילקוט אברהם - באהלי צדקים

חסד בשלימות כיצד?

אחד מראשי הישיבות היה פעם בארצות הברית כדי לאסוף כסף עבור ישיבתו. בהזדמנות זו נכנס לבקר כמובן בביתו של הגאון **רבי משה פיינשטיין** זצ"ל. שקיבלו בסבר פנים יפות. ראש הישיבה סיפר לרבי משה על מטרת ביקורו בארה"ב ושהוא מתעתד להיות גם בטורונטו ובקרוב יסע לשם.

שאל אותו רבי משה: "האם אתה מתכוון לבקר שם אצל פלוני..." (שהיה עשיר מפורסם). "כן, אני חושב להיות אצלו" - השיב ראש הישיבה.

אמר לו רבי משה: "יש לי איזה מכתב לכתוב לו. איני רוצה להטריח אבל אם בין כך תהיה אצלו אולי תוכל להיות שליח מצוה ולמסור לו את המכתב?" אמר לו ראש הישיבה: "בוודאי, בשמחה רבה..."

התיישב רבי משה וכתב בזריזות את מכתבו הכניס למעטפה סגר ומסר לראש הישיבה. הגיע הלה לטורונטו, וכמובן דבר ראשון עשה את שליחותו של רבי משה. הוא נכנס לאותו עשיר ומסר לו את המכתב. העשיר פותח את המכתב, קורא בו... ומתחיל לחייך... היה זה "מכתב המלצה" שכתב רבי משה אל אותו גביר, עבור ראש הישיבה.

רבי משה לא אמר לראש הישיבה "אני כותב לכם מכתב המלצה" ואז הלה יהיה מחוייב כלפיו הרגשת הכרת הטובה ותודה. אלא אדרבה, הוא נתן לראש הישיבה להרגיש כאילו הוא שעושה טובה לרבי משה. העשיר שקרא את המכתב והבין ממנו שמוסר המכתב אינו יודע במה המדובר, חייך וכמובן נתן לו נתינה מכובדת...

מפי הגרמ"מ שולזינגר שליט"א

יוסף הוא המשביר...

מסירותו האבהית של הגאון **רבי יוסף שלמה כהנמן** - הרב מפוניבז' זצ"ל לבשה אלפי צורות. מספר תלמיד:

"לא אשכח את המחזה הנפלא באחד מימי החירום, בתקופת שלטון הבריטים, כשלא היה להשיג לחם בבני ברק, חזר הרב מפוניבז' מתל אביב לפני רדת הלילה (היה אסור לאזרחים להמצא בלילה מחוץ לבתיהם) כשהוא עמוס בשני שקים מלאים ככרות לחם. הוא שלח לקרוא לשני בחורים מהישיבה שיבואו אל תחנת האוטובוס כדי לעזור לו בסחיבת המשא..."

"הוא לא היה מוכן בשום אופן לוותר על חלקו בנשיאת השקים, באומרו, שכן היא המצוה, "עוזב תעזוב עמו" - עמו דוקא. **הרב מפוניבז' הרב**

לא להבליט מעלותיו המיוחדות כדי לא לעורר קנאה וצרות עין!

נלמד מהפסוק: "ויאמר יעקב לבניו למה תתראו" (פרק מב"א) ואמרו חז"ל: "אמר להם יעקב לבניו, אל תראו עצמכם כשאתם שבעים, לא בפני עשו ולא בפני ישמעאל, כדי שלא יקנאו בכם" (תענית י:). כיוצא בזה: אם אכל ושתה בדיעבד, ביום התענית, אל יתראה בפני הציבור [כשבע] שנראה כחתן בין אבלים ויתקנאו בו (שם). ולהלן על הפסוק: "ויבאו בני ישראל לשבור בתוך הבאים" (מביה) כתב רש"י: מטמינין עצמן שלא יכידום, לפי שציוה להם אביהם שלא יתראו כולם בפתח אחד, אלא יכנס כל אחד בפתחו, כדי שלא תשלוט בהם עין הרע שכולם נאים וכולם גיבורים.

מעניין ונוקב הוא פירושו הנפלא של הכלי יקר על הפסוק "רב לכם טוב את ההר... פנו לכם צפונה" (דברים ב"ג) וכך כתב: "יש בו רמז לשעה ולדורות... וכל זמן שישראל הולכים סחור סחור נאמר להם "פנו לכם צפונה". ודרשו בזה, אם הגיע שעתו של עשו הצפינו עצמכם. וענין הצפנה זו נראה לי, שאם ימצא האיש הישראלי איזו הצלחה אזי יטמינו ויצפינו הכל בפני עשו, כי אין לך אומה שמתקנאת בישראל כמו עשו, כי לדעתם הכל גזולה בידם מהם, מן ברכת יעקב אבינו שלקח ברכותיו של עשו במרמה וכן יעקב צוה לבניו למה תתראו, ופירש רש"י בפני בני ישמעאל ועשו כאילו אתם שבעים" וכו'.

"על כן ציוה "פנו לכם צפונה" שלא יתקנא בכם! וזה הפך ממה שישראל עושין בדורות הללו בארצות אויביהם, כי מי שיש לו מנה הוא מראה את עצמו במלבושי כבוד ובתים יקרים... ומגרים האומות בעצמם ועוברים על מה שנאמר "פנו לכם צפונה"... והוא המסבב את כל התלאה אשר מצאתנו..."

ענין נוסף יש בהצפנה, בצניעות ובמניעת ההתבלטות, והוא מה שכתב הגה"צ רבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל (בספרו אגרא דפרקא): נראה לי בדרכי האדם לעבודת הבורא במדותיו ותנועותיו, מה טוב שיחזיק לעצמו דרך כזה שהוא כטבעו של עולם ולא לאחוז לעצמו מנהג שלא כדרך העולם ויהיינו שלא יתבלט מאחרים לטוב ולמוטב והוא מאמר השונמית "בתוך עמי אנכי יושבת" כי באחוז האדם לעצמו דרך חוץ לטבעו של עולם, יתעוררו עליו ח"ו קטרוגים ומי יודע אם יהיה יכולת בידו לעמוד נגד הקטרוגים והמלחמות אשר יעמדו כנגדו. "כל זה הבנתי מפי סופרים ומפי ספרים אי אפשר לפרש כל זה בכתב כי זה תלוי בהשכלת נפש המשכלת".

"קשה כשאל קנאה"

בעת ששימש הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל כמשגיח רוחני בת"ת עץ חיים, למד שם גם בנו, חיים יעקב זצ"ל (שלפני פטירתו שימש כרבה של פרדס חנה).

עוד בהיותו ילד התגלה חיים יעקב כבעל כישרון נדיר ובעל זכרון מופלא. ה"חברותא" שלו, היה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, אשר היה מכנהו בכינוי של חיבה "העילוי". לא אחת כאשר ה"מלמד" ביקש ממנו לומר "תוספות" מסוים, הוא היה אומר כולו מילה במלה. דבר זה חזר ונשנה מספר פעמים. ה"מלמד" המופתע חשב כי הנער קורא את ה"תוספות" מתוך הגמרא, אך מה רבה היתה פליאתו בראותו כי הגמרא פתוחה בעמוד אחר לגמרי...

בתום שנת הלימודים נכתבה לו הערה על גבי התעודה בכתב ידו של ה"מלמד": "המלאכים למדו איתך..."

משראה זאת רבי אריה, החליף את תעודת בנו בתעודה אחרת בהן היו הציונים במידה יותר פחותה. הוא עשה זאת כדי שלא לעורר את קנאתם של חבריו לכיתה וגם כדי שלא יגבה לבו של הנער.

ואולם זה לא עזר. שכן בשל היותו "עילוי" הקפיצוהו כיתה. והדבר היה למורת רוחם של הנערים שאף קנאו בו. התוצאה של הקנאה היתה מצערת: משהגיע חיים יעקב ליום ה"בר מצוה", החליטו בני כיתתו "להחרימו". סרבו לבוא לחגיגת הבר מצוה ואף לא קנו לו שי "ספר", כמקובל. התלמיד היחיד שביקרו ואף כיבדו בספר כמתנה היה חברו רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל.

צדיק יסוד עולם

קוראים נכבדים! האם ידעתם?

- מה מסייע יותר למדת הענוה האם ההתבוננות בגדלות הבורא או ההתבוננות בשפלות עצמו?
- מדוע צריך אדם שדורש ברבים, להזהר מאד שלא יהנה מהכבוד שנותנים לו על דרשתו?
- מהי הסיבה, לדעת החפץ חיים, שהקב"ה ברא כל אדם עם חסרונותיו המיוחדים?
- מה מפסיד האדם כאשר מעורר קנאת אחרים עליו?
- מדוע נתן יוסף לבנימין חליפות יותר מלשאר האחים, דבר שעלול לעורר קנאה בין האחים?
- כיצד תבטא ענוותנותו של אדם כאשר יודע בעצמו את האמת שמעלותיו רבות משל זולתו?
- על איזה דבר, שאנשים נוהגים לתת, אמר רבי אליהו רגולר זצ"ל (בצוואתו) שהוא כארס נחש ועקרב לאדם המקבל?
- אשתו של רבי נחום מהורודנא זצ"ל חפצה מאד שבעלה ישמש ברכנות ויהיה להם פרנסה ברווח, אך הוא לא רצה! איזו טענה חזקה טען, ששכנע אותה מיד להסכים עמו?
- על איזו שאלה, ששאל ילד קטן, אמר החזון איש שגם הוא שואל שאלה זו ואין לו תשובה?

על שאלות אלו ועוד רבות אחרות, תוכלו למצוא תשובות מעניינות בספר המבוקש איש לרעהו

(פרשת מקץ: עמודים שפ"ה-תכ"א) ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות לפרטים: 02-5869073

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

"ולכן אומר ה'קצות"...

"ולכן אומר ה'קצות'..." המשיך הסבא. הדיון בדברי ה'קצות' עדיין לא הסתיים, והחנוכייה מצאה את עצמה שנית על הרצפה!

שוב זה קרה מחמת השתובבות הילדים, שוב התלכלכה הרצפה ושוב: הסבא לא שם לב למתרחש. אולי "קפצה עליו זקנה" וכבר אין חושיו מחודדים כשהיו? אוי ווי! האם הסבא האהוב הפך ל"גברא דלא חלי ולא מרגיש"?

* * *

כן! החנוכייה נפלה בשלישית!

והפעם היא גם התעקמה! החנוכייה ששרדה את הנפילה הראשונה, יצאה בשלום מהשנייה, שילמה את המחיר בנפילה השלישית.

ה'חזקה' שנוצרה עם הנפילה השלישית, הכריחה להרחיק אותה ממקום הסכנה - וכך אכן נעשה. אחד הנכדים נטל אותה אחר כבוד, ובעוד עיני כולם מלוות אותו הוביל אותה לכיוון מקומה הקבוע שב'ויטרינה'.

"לאיפה אתה לוקח אותה?" פנה הסבא ושאל.

התשובה המתבקשת "היא נפלה..." נגדעת באיבה בדברי הסבא: "ראיתי, שלוש פעמים... אבל היא הייתה מונחת במקומה הנכון. במקרה כזה לא צריך להרחיק את החנוכייה, אלא להשיח על הילדים, שילמדו להיזהר בהליכותיהם".

* * *

הנה כי כן: הסבא לא איבד את חוש השמיעה, וגם לא נחלשה ראייתו. חושיו המחודדים המשיכו למלא את תפקידם נאמנה. אלא שהוא שלט על עצמו, ובניגוד לתגובה ספונטאנית של כעס, גערה, הערה וכדומה, עשה את עצמו כמי שאינו רואה ואינו שומע.

ואין המדובר באדם צעיר. אלא בישיש מאוד ובעל ייסורים!

"איחור תגובה" כך נקראת המדיניות בה הוא נקט בשעה זו. ברגע שהחנוכייה נפלה היה לו שבריר-שנייה כדי להחליט כיצד לנהוג, והוא החליט להמשיך ולדבר בלימוד כמי שכלל לא שם לב למתרחש.

כל הנוכחים בביתו באותו ליל חנוכה קיבלו שיעור מוסר חי, עד היכן מסוגל אדם לשלוט על תגובותיו. כן, האדם יכל להישאר ישר, גם כאשר חנוכיית הכסף שלו התעקמה.

נשלח ע"י נינו י.ש.

חנוכיית הכסף הגדולה הייתה מונחת על גבי 'הסטנדר', שהועמד בסמיכות לחלון. יפה הייתה החנוכייה, ומרניני לב היו ריקועיה העדינים. הנרות שדלקו בה ריצדו והשתקפו מבעד למתכת הכסף, שהוברקה היטב מבעוד מועד.

אלא שכל זאת לא מנע ממנה ליפול על הרצפה בקול רעש גדול.

* * *

"סבא יהודה" ו"חנוכה" שימשו כשני מושגים חופפים בקרב נכדיו של הג"ר יהודה קולודצקי. עקב עיסוקו האינטנסיבי בהרבצת תורה ובחינוך, שימשו מועדי השנה כימים המתאימים ביותר לביקור בביתו. כך זה היה בכל החגים, אך בחג החנוכה התווסף לביקור מעמד חלוקת "דמי חנוכה". מעמד זה היווה אטרקציה מיוחדת לנכדיו וניניו, אשר הקיפו אותו מכל עבר והמתינו לקבל את המטבע.

אך בערב זה קיבלו הנכדים לא רק מטבע. אלא גם המחשה חיה בנושא של "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף". הסבא, עם בניו ונכדיו היו שקועים ב'ריתחא דאורייתא'. זה מעמיד קושייה וזה סותר אותה, זה מיישב וזה מפרך. בתווך יושב הסבא ומנתב את השיחה התורנית, כאשר לקינוח הוא מטיב את לבות הנוכחים בסיפורים. ולא בסתם סיפורים אלא בכאלה אשר מעבירים את ניחוחות ההווי של ישיבות ליטא האירופאיות, עוד מלפני המלחמה...

הנינים לא יכלו, מטבע הדברים, להשתתף בשיח התורני. הם השתובבו להנאתם וציפו לחלוקת דמי החנוכה. אחד מהם השתובב יתר על המידה, והמיט את האסון על חנוכיית הכסף הגדולה!

'האם היא נשברה?!' חלפה מחשבה בלב הנוכחים 'ושמא הקנים שלה התעקמו?' בזיכי הזכוכית - זאת היה ברור - התנפצו ופיזרו שמן זית לכל עבר. הפתילות הכבויות נחו בין השברים - כפגרי מתים לאחר מגיפה.

שקט מוחלט השתרר בחדר ברגע שהחנוכייה נפלה. רק קול אחד המשיך להישמע ברקע, קולו של הסבא שהמשיך לדבר בלימוד:

"ולכן אומר ה'קצות'..."

אחד הנכדים התעשת וניקה מיידית את כל מה שהתלכלך. אך הנוכחים נותרו עם שאלה אשר גרמה לתחושה לא טובה: הסבא היה מוכר תמיד כאיש בעל חושים מחודדים, אז מה קורה כאן, האם הוא כבר לא כליכך מבחין במתרחש?

מכון אהבת אמת מאחל לקוראינו ולכל בית ישראל "חנוכה שמחה"